

Kako in zakaj se tesneje povezati

Ena izmed glavnih hib naše narodnostne skupnosti, ali če hočemo: naše manjšine v Italiji je naša prešibka medsebojna povezanost. Notranja in organizacijska povezanost je potrebna tudi mnogoštevilnim in večinskim narodom, saj drugače uhaja vsaka pobuda kakor pesek skozi prste. Vendar že imajo glavni instrument svoje povezanosti — državo z njenimi organizacijskimi in vse drugimi strukturami. Manjšine pa tega glavnega instrumenta nimajo in to bridko občutijo, ker ni nobenega splošnega, takorekoč obveznega okvira za njihovo življenje in delovanje. Zato si ga morajo ustvariti, če nočejo biti preveč izpostavljene vsakemu sunku od katerekoli strani.

To velja tudi za našo manjšino. Manjka ji skupen organizacijsko-politični okvir, kot ga imajo npr. Južni Tirolci v svoji »Južno-tirolski ljudski stranki«. Slovenci v Italiji smo preveč razbiti na stranke in politične ideologije, pa tudi socialno smo veliko bolj razvezani kot Južni Tirolci, ki se opirajo še vedno predvsem na kmečko zaledje. Pri nas kratkoma ni pogojev za tak politični okvir, zato tudi nima smisla tožiti, zakaj ga ni. Morali pa bi mu poiskati nadomestek vsaj kar se tiče narodnega obstoja, oziroma kar zadeva Slovensko skupnost samo. Očitno je, da naši politiki tu ne morejo sami ničesar storiti, tudi če bi vedeli, kaj bi bilo treba storiti. Prav tako bi bili naši izobraženci brez politične organizacije, kot jo predstavlja Slovenska skupnost, še bolj izolirani od delavstva in vasi. Kaj torej?

Mislimo, da bi bilo prav, če bi se sprožile tu nove pobude. To je težko pričakovati od politične plasti, ker je preveč zaposlena drugje in preveč navajena določenih miselnih shem. Nove pobude bi morale priti od plasti izobraženstva. Zavestno bi bilo treba začeti boljši stik z delavstvom in podeželjem, ki ga pač ne moremo imenovati več »kmečko«, četudi naša vas hvalabogu le še ni čisto predmestje ali zgolj podaljšek mesta. Kako iskati in krepiti tak stik? Mislimo, da obstaja mnogo načinov za to, mnogo možnosti za pobude; treba je pač imeti pravo idejo in tudi načrt, poleg tega pa odločnost, da se res napravijo prvi, nato pa vsi nadaljnji koraki. Organizacijsko obliko države lahko nadomesti pri naši manjšini učinkovitejše organizirana in načrtovana dejavnost, ki je že živahna, pa bi lahko bila še veliko bolj, na političnem, kulturnem, prosvetnem, gospodarskem, športnem in drugih področjih. Med

(Dalje na 7. strani)

Morova večina doživela poraz v parlamentu

V torek je morala Morova vlada umakniti iz razprave v poslanski zbornici vladni odlok o reformi radiotelevizije in o podaljšanju pogodbe z radiotelevizijsko družbo, ki je zapadla lani ob koncu novembra. Odlok je pripravila še prejšnja Rumorjeva vlada po dolgih pogajanjih med štirimi strankami bivše vladne večine. Bistvo odloka je v tem, da naj bi bila radiotelevizija odslej pod nadzorstvom parlamentarne komisije, posebne vsedržavnega odbora in upravnega odbora ustanove. Misovci bi bili od udeležbe pri upravljanju in nadzoru radiotelevizije dejansko izključeni, zato so napovedali v poslanski zbornici obstrukcijo proti uzakonitvi odloka in jo tudi dosledno izvajali. Predložili so nekaj sto popravkov k zakonskemu predlogu in se vsi prijavi za govore, vsak pa je govoril vsaj tri ure. To bi bilo onemogočilo odobritev zakonskega predloga o radioteleviziji do ustavnega roka 29. januarja (kajti vsak vladni odlok mora biti odobren po ustavi v parlamentu v teku 60 dni). Da ne bi odlok na ta način dokončno propadel, ga je vlada na zahtevo socialistov rajši umaknila in ga bo v bistvu enakega, kot pravi, čez čas ponovno predložila v odobritev poslanski zbornici.

Tu pa se pojavljajo nove težave, ki lahko postanejo prej ali slej usodne za Morovo vla-

do. Pri glasovanjih o tem odloku v poslanski zbornici se je pokazalo, da je kar 28 vladnih poslancev (verjetno krščanskih demokratov) glasovalo proti vladnemu odloku, ker očitno niso zadovoljni z njim. Tudi v drugih strankah vladne večine ni pravega navdušenja za ta odlok. Vsekakor se kažejo zaradi njega in zaradi drugih stvari (posebno zaradi vladne politike glede sindikalnih zahtev o povečanju draginjske doklade in drugega) razpoke v vladni večini, ki se bodo prej razširile kot zožile. K vsemu temu je dodati, da se Morova vlada po tolikih lepih obljubah, ki jih je dajala, zdaj že kar precej časa neodločno obira in stopica po mestu, ne da bi skušala napraviti kaj res odločnega v pobijanju vladne krize in za resnično demokratizacijo italijanskega življenja. Od kronično neodločnega Mora (to je pokazal tudi kot zunanji minister, ko je po lastni nerodnosti in na pritisk zakulisnih sil sprožil napetost zaradi bivše cone B) tudi tega ni bilo pričakovati. Vse kaže, da ta njegova vlada ne bo imela dolgega življenja in da bo treba napraviti kaj več, da se Italija izvije iz sedanjih klesč gospodarske krize in političnega kaosa, katerega vzrok ni nesposobnost demokracije kot take, ampak neodločnost in nesposobnost ljudi, ki se delajo za njene predstavnike.

Strašni rodomor v Burundiju

Italijanski časnikar Gianni Cagianelli je obiskal afriško državo Burundij in zvedel tam podrobnosti o strašnih pokolih, ki so se tam dogajali in se delno še dogajajo. Ta država je imela tri in pol milijone prebivalcev, od tega je bilo nad 85 odst. ljudi naroda Hutu, nad 13 odst. pripadnikov naroda Batutsi ali Tutsi, poldrug odstotek pa jih odpade na ljudstvo Batwa. Batutsi, ki so v veliki manjšini, že stoletja vladajo ostalim prebivalcem. To so ljudje visoke postave, okrog dva metra, in se imajo za višjo raso. Hutujci, ki so normalne rasti, so v preteklosti še precej potprežljivo prenašali njihovo oblast, toda zadnje čase so politično stremeli po tem, da se otresejo neznosne podložnosti.

Zato so Batutsi, ki imajo v svojih rokah ne le vlado in edino stranko, ampak tudi vojsko (oblast ima tisti, ki ima v rokah vojsko), sestavili načrt, kako fizično iztrebiti narod Hutsu do take mere, da ne bo več sposoben ogražati oblasti Batutsijem. Načrt je bil sestavljen že leta 1968. Predsednik Michombero ga je odobril. Izvedli so ga leta

1972 in leta 1973 z masovnim klanjem hutujskega prebivalstva, pri čemer so se dogajali okrutni prizori, ki si jih človeška fantazija težko predstavlja. Nosečim ženskam so razparali trebuh in ubijali plod. Mrtvim otrokom so vtikali v usta dojkno mrtve matere. Otroke so razsekali na kose v navzočnosti staršev. Druge so nataknil na špičaste kole in jih nosili okrog, kričeč: »Glejte zastavo Hutujev!« Ženskam so odsekali prsi in razne ude, preden so jih ubili. Cele družine so sežgali v njihovih kočah.

Najhujše pokole so izvedli maja in junija 1972, a so klali še vse lansko leto in 1974 se je ubijanje nadaljevalo.

Klanje poteka načrtno. Preden se je začelo, so se zbrali 27. aprila 1972 najvišji državni predstavniki na posvet v kraju Nianza Lac v hiši pristaniškega komisarja. Sestanka so se udeležili tedanji minister za pravosodje Basumbwa Leonidas, notranji minister in vrhovni zapovednik varnostnih

(Dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 19. januarja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 R. Schumann: Godalni kvartet št. 1 v a molu. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Deček z dvema imenoma«. Drugi del. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 11.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Orkester proti orkestru. 16.00 Šport in glasba. 17.00 »Proti novemu svetu«. Radijska drama, napisal Esko Korpilinn, prevedel Franc Jeza. RO. Režija: Jože Peterlin. 18.00 Nedeljski koncert. Marija Škerjanc: Concertino za klavir in godala. 19.00 Ljudska glasba iz vseh dežel. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu.

:: PONEDELJEK, 20. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Narodnostne manjšine v Evropi«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Baročni orkester. G. F. Haendel: Concerto grosso v d duru. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti - Flavtist Boris Čampa, pianist Marijan Lipovšek. - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba v noč.

:: TOREK, 21. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Medigra za klaviature. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Pianista Charlotte Zelka in Alfred Brendel, pri tolkalih Gustav Schuster, Roland Berger, Rudolf Minarich in Heinrich Zimmermann. 19.10 Poje Daniel Boone. 19.10 Ustvarjalec pred mikrofonom: Stane Malič. 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 Mozart: Čarobna piščal, opera. Prvo dejanje. 21.45 Nežno in tiho.

:: SREDA, 22. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol) »Veselo zarajajmo!«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Sopranistka Joan Logue, pianist Fred Došek. Carlo de Incontrera: Glasba h Goethejevim »Izbirnim sorodstvom«. 19.10 Družinski obzornik (Ivan Theuerschuh). 19.30 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Raymond Leppard. 21.35 Pesmi brez besed.

:: ČETRTEK, 21. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi: 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Vinko Vodopivec (Milko Renner). 19.10 Zgodovina verskih gibanj v Italiji (Paolo Brezzi). 19.25 »Pisani balončki«. (Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.35 »Pojedina pri Trimalthionu«. Napisal Petronius Arbitr, dramaturg Balbina Baranovič Battelino. RO. Režija: Jože Peterlin. 21.25 Skladbe davnih dob. 21.45 Oddih ob glasbi.

:: PETEK, 24. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol) »Ljubimo glasbo«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Grazia Fiume: Ajace, kantata. 19.10 Elio Bartolini: »Zvesti kuža«. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in Gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi Gennaro D'Angelo. Sodeluje baritonist Renzo Scorsoni. 21.10 V plesnem koraku.

:: SOBOTA, 25. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Violončelist Libero Lana, pianist Roberto Repini. Anton Webern: Drei kleine Stücke. 18.45 Glasbena zlepljenka. 19.10 Liki iz naše preteklosti. (Martin Jevnikar). 19.20 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Slabko Osterc (Andrej Brautž). 21.30 Vaše popevke. 22.30 15 minut z Louom Steinom.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Strašni rododomor v Burundiju

(Nadaljevanje s 1. strani)

sil Burundija Albert Shibura in drugi visoki predstavniki oblasti. Načrt za pokole je razložil Shibura, sklicujoč se na naročilo državnega predsednika. Načrt je predvideval predvsem uničenje vse izobražene in vodilne plasti Hutujev. Pri življenju naj bi ostali samo najbolj nevedni hutujski kmetje. To je izdal neki batutsijski funkcionar, ki se je udeležil sestanka, a je držal s Hutuji.

Načrt pokolov so začeli izvajati že 1. maja. Po pripravljenih seznamih so pobili hutujске zdravnike, bolničarje in drugo zdravstveno osebje, duhovnike, fratre, katehiste, učitelje, vojake, študente in študentke. V začetku leta 1973 so žive sezgali še preostalih 200 izobražencev, ki so jih smatrali za pripadnike vodilne plasti Hutujev. Natlačene skupaj so napravili iz njih velikansko grmado v kraju Rumonge, kar so potrdili italijanskemu časnikarju z več strani. Ubili so tudi ženske Batutsi, ki so bile poročene s Hutuji, in njihove otroke, pa tudi nekega Batutsija, občinskega svetovalca, ker je svetoval Hutujem v svojem kraju, naj bežijo, ker je vedel za načrt pokola. Obdolžili so ga, da je izdal »uradno tajnost«.

Gianni Cagianelli je dobil med drugim v roke francosko pisan dnevnik nekega hutujskega katoliškega duhovnika, ki je med pokoli izginil. V njem so zabeleženi grozljivi podatki o pokolih in pripravah nanje.

Svet je ostal do teh pokolov brezbrizen, ker jih je izvajala državna oblast, to pa se zmatra za notranjo zadevo dotične države. Fe. Mi.

—o—

BRAVCEM!

Pri metiranju božične številke našega lista je pri naslovu odlomka »Stara Agneta« iz dela »Božični gost« po pomoti izostalo ime avtorke, t.j. znane švedske pisateljice Selme Lagerlöf, Nobelove nagrajenke.

—o—

Izraelski astrolog je napovedal za 20. september tega leta izbruh nove arabsko-izraelske vojne, ki jo bodo začeli Arabci. Zmagali pa bodo Izraelci — trdi astrolog Ilan Peker. Baje se bodo vmešale v vojno tudi Sovjetska zveza in Združene države. V preteklosti je ta astrolog uganil že oktobrsko vojno leta 1973, odstop Golde Meir in odstop ter bolezen predsednika Nixona.

Mihec in Jakec se menita, de postajajo ledje zmiram bol devji

— Jejzes, Jejzes, Jakec moj, kej bo s tega! Ledje postajajo zmiram bol devji. Pej atentati, pej ugrabitve, pej napadi na banke, pej tatovi jn mamila jn vse sorte.

— Ja, prfina sodniki so u skrbeh. U tisteh njuh statistikah pravejo, de je zmiram hujše. De je zmiram več ledi, ke počenja vseh sort slabeh reči. Je prou videt, ku de be ledje podevjali. Jn se ne moreš zanest na nobeno reč. Nanka na pošto. Kej niso uni dan tudi u Trsti najdlj u škovacah kej jest znam kolko pisem, ke jeh niso nesli tistem, ke so ble namenjene, ma so jeh vrgli proč! Ma so prej, se zna, pobrali ven dnar.

— Jn narlepše je pej tu, de ministri govori, de bojo pošne tarife podražli. Namesto de be misleli, kaku bojo pošto zrihtali, de be res funkcionirala, de be pismo pršlo kamer je namenjeno jn u kratkem cajti jn de ne bi pisem kradli, se zmislejo samo tu, de bojo marke bol drage.

— E, Mihec moj, tu be mogu tudi ti zastopet, de glavno delo našeh ministrov je pompat dnar z držaulanov. Zatu ke država je mouzna krava jn blagor tistmi, ke pride med tiste ke mouzejo jn slabo za tiste, ke ostanejo med tistmi, ke jeh mouzejo. Tako je zrihtan svet, kej se če.

— Sej, sej! Navsezadnje ni nanka čudno, če ledje podevajo. Sej še mene me prime kašen bot tašna fota, de be nečko strelau jn mečau bombe. Samo če se zmislem, kolko škandalov jn sleparij na vesoki ravni so vre pomečkali. Se spouneš ti na tiste podkupnine ke so jeh dajale petrolejske družbe ministram jn strankam. U časnikah sm brou

prfina jemena tisteh ministrov, ke so jemeli prste vmes. Jn kej je blo sez vsega tega? Neč. Vse je pozableno, vse je odpeščeno — ma dnar je ostou tistem, ke so ga inkasirali.

— Res je, vse je pozableno. Sej sm tudi jest pozabu, če me ne bi ti zdej zmislju. Pej tisto od SID? Pej vse sorte sleparije na veliko jn na majhno? Jn tisti parlament, kamer samo čekolirajo jn ne spravejo vkep nanka anga poštenega zakona. Če kej nardijo, nardijo na hitro jn površno jn u zadnem momenti. Zdej mečkajo nekej od televizije jn vsi pravejo, de je zakon slab ma ga čejo vselih naredet, zatu ke je velika sila. Jn ga znajo podpisat, čeglih znajo, de je zaneč. Videš, taku delajo.

— Jn pole se zmislejo, de dajo strankam še državno podporo; prfina mišinam. Zatu ke stranke pošiljajo u parlament tašne fine može, ke regirajo državo na tašen način. Sej pole ni čudno, če se tudi drugi ledje taku obnašajo; de kradejo ledi jn jeh pole dajo nazaj za kašne meljone jn de počenja vse drugo, ke vsak dan pišejo časniki. Prou neč ni čudno. Ledje se špegelajo po tisteh, ke so na vrhi. Si mislejo: če tisti tam gor delajo taku, lahko tudi mi. Sej je enakopravnost.

— Hihec, prou praveš. Tu je prouzaprout ana reakcija naroda na vse tisto, kar delajo na vrhi. Samo meni se zdi, da ne delamo prou, če tolko šifamo, zatu ke pole se vse obrne proti nam.

— Kaku misleš tu?

— Vidi: če rečeš: pošta slabo funkcionira, rečejo uani: a taku, pošta slabo funkcionira. Ben, boste plačali za ano pismo še več. Če rečeš: INAM jn špetali slabo funkcionirajo, rečejo uani: dobro, boste plačali še več. Kamer kej kritiziraš je samo an odgovor: zvišane takse. Je taku al ni?

— Je. Zatu, Jakec moj nečko moučmo!

Alenka Rebula

PROSTOR MLADIH

Kot državljani in Slovenci pred šolskim vprašanjem

Danes začnemo objavljati daljšo razpravo o šolski problematiki, ki jo je napisala Alenka Rebula in ki bi morala služiti kot snov za diskusijo v okviru »Novih perspektiv«. Razprava je predvsem zato aktualna, ker čakajo šolnike, starše in dijake nove naloge in odgovornosti glede na začetek izvajanja šolske reforme.

(Uredništvo)

Kmalu bodo stopile v veljavo nove določbe o vodenju šole. Čeprav zlasti vladni krogi govorijo o »prvi reformi« v italijanskem šolstvu, bo vsak, ki si bo besedilo kritično prebral, drugačnega mnenja.

Poudariti je najprej treba dejstvo, da je vse govorjenje okrog dekretov prazno, če jih ne ocenjuje z vidika najširše šolske problematike. Zato je smisel tega zapisa prav v tem, da oriše ali vsaj nakaže vso težavnost in zapletenost tega vprašanja. Šele preko kritične analize bo naradnje govora o dekretih.

Te nove določbe namreč ne morejo pomeniti nikakršnega dokončnega uspeha. V svoji omejenosti in tudi v sklonnih možnostih, ki jih nudi, je ta reforma v glavnem lahko le pobuda za globljo obravnavo problema in prilika, da se tudi široka javnost aktivno udeleži razpravljanja. Tako lahko upravičeno pričakujemo, da bo šola vse manj samo stvar »pristojnik« in vse bolj stvar vseh delovnih ljudi. Saj imamo kot državljani pravico in dolžnost, da tudi na tem področju soodločamo. Kot manjšina pa tej širši demokratični akciji dodajamo še narodnostno, saj bi morala naša slovenska šola biti tudi močno sredstvo narodne obrambe in razvoja.

Ta prispevek bo skušal zato vsako vprašanje ocenjevati z obeh teh vidikov.

ŠOLA IN DRUŽBA

Pred nedavnim je UNESCO objavil mednarodno raziskavo o izobrazbi in šolstvu. Komisija, ki jo lahko z vso resnostjo upoštevamo zaradi njene nepristranskosti, na začetku poročila nedvoumno ugotavlja naslednje dejstvo: šola je v vseh državah jasen izraz politične volje oblasti. Programi, teksti in šolske strukture imajo vlogo, da ustvarjajo takega državljanja, ki je oblastem najbolj po godu, da oblikujejo odnos do družbenih vprašanj, do avtoritete in do vloge državljanja v družbi. Avtorji nato široko razvijajo svoje predloge in končujejo s pozivom vsem oblastem, naj sodelujejo v gradnji novega, svobodnega in osvečenega človeka.

Ni nam težko prenesti problema na italijanska tla. Šola je tudi pri nas spričevalo vodilnega političnega razreda. Poleg tega pa vsa povojna leta ministrstvo za šolstvo pripada Krščanski demokraciji.

Kdor vlada, se nujno tudi skuša ohranjati in eno najučinkovitejših načinov vladanja je prav to: določati, kaj in kako naj se mladina uči.

Iz tega sledijo naslednja dejstva: do višje izobrazbe in ključnih položajev v družbi pridejo najlaže (in torej večinoma) tisti, ki odgovarjajo zahtevam določene šole, ki so torej čim bolj podobni liku, ki ga vlada želi. Izobrazba je pač prvi korak k oblasti in pastir s Sicilije, ki ne zna pisati in brati, ne bo nikoli minister. To je namreč sramotni in antidemokratični pomen selekcije: da tisti, ki bi najbolj potrebovali politične

moči za bolj človeško življenje, ne morejo priti do nje. Vsakdo ve, kako je v državnem aparatu človek lahko brez izobrazbe povsem nemočen in kako državni organi s takim človekom lahko postopajo. Medtem ko višji sloji upravljajo državo po svojih računih, ostajajo te izkoriščane množice v svojem molku in vse, kar se malega naredi zanje, je zasluga tistih, ki se oglašajo in borijo namesto njih samih.

Nekateri Slovenci pozabljajo, da ti velikanški problemi res obstajajo in da so tudi naša stvar. Vsaj toliko so naša stvar kot politične volitve, ko s svojim glasom izrazimo določen državljanski odnos do vse te stvarnosti.

Tudi bi bilo čudno, ko bi mislili, da je naša šola tega obvarovana.

Naša šola je po programu in ustroju popolnoma podrejena italijanski. Naši polkmečki in delavski otroci v šoli prav tako slabo uspevajo in imajo prav tako pravico do kulture, ki jih bo vključevala v narodno in politično življenje, namesto da ustvarja pogoje za nevarno asimilacijo. Pravico imajo, da se jim šola približa, njim prilagodi, jih vzpodbuja in zanima. Dejstvo, da so si pri nas delavstvo ter kmetje na eni strani in izobraženci na drugi tako odtujeni, ima tudi tu svoj vzrok. Šola ne odgovarja potrebam ljudi. Tudi to je pogoj za naš obstoj: da kultura prodre najgloblje. Globoko pa bo seveda prodrla kultura, ki bo ljudem blizu in ne nekje v nerazumljivih in tujih višinah. To ne pomeni, da kulturo naredimo simplistično, po meri za tiste, »ki ne razumejo dosti«, ampak da ji damo vsebino in obliko, ki jo bodo ljudje in njihovi otroci lahko sprejeli za svojo, ker ne bo umetna in pristranska.

Tako pridemo tudi do zadnje ugotovitve: da šola nikoli ni bila in nikoli ne bo čisti apolitični, nevtralni, neopredeljeni, temelj znanja, ker je zametek družbenega življenja. Lahko je samo opredeljena, to je zapopadeno v njeni notranji

zakonitosti. Vprašanje je samo, za koga je opredeljena. Zato se problem o šoli nujno postavlja tudi kot vprašanje o družbi. Današnja šola odgovarja v tej in takšni družbi. Tista, ki bi odgo varjala pravičnejši družbi, ni samo drugačna, ampak ji v marsičem tudi nasprotuje. Zato je borba za drugačno družbo obenem borba za drugačno šolo. In kot Slovenci in kot demokrati se torej borimo na dveh ravneh: kot ljudje — državljani in kot narona skupnost.

ŠOLA IN DEMOKRACIJA

Po ustavi je šola odprta vsem. Naša ustava, ki je izrazito demokratična, torej priznava eno od osnovnih načel socialne pravičnosti in enakopravnosti. Demokracija pomeni dobesedno: oblast ljudstva. Govorijo zato o demokraciji v državi, kjer so široki sloji ljudi dejansko v podrejenem položaju in prisiljeni k molku, vsaj igranje z besedami. Poglejmo številke.

Na deset otrok jih samo šest konča nižo srednjo šolo (ki je po zakonu obvezna) kar pomeni, da od vsake generacije italijanskih otrok ostane na nižješolski ravni (oziroma pod njo) nekaj manj kot polovica. Odšteti moramo še tiste, ki ne končajo niti osnovne šole, tiste, ki v šolo niti ne stopijo in seveda vse analfabete.

Vzrokov za to je mnogo. V predmestnih »borgatah« otroci ne hodijo v šolo, ker jih starši raje pošljejo delat. Na jugu delajo tudi otroci pod desetim letom starosti. Mnogo otrok nižjih slojev izstopi, ker v nedogled ponavljajo razred. Na nekaterih področjih šole sploh manjkajo ali so preveč oddaljene. Tako odpade prva, lahko bi rekli fizična možnost, ki otroku omogoča šolanje. Pogoj, ki dokazuje, da šola ni odprta vsem gornje naštetim otrokom (in njihovim otrokom in tako naprej). Pa tudi če bi Italijo posejali z udobnimi šolami, vzpostavili zveze in dali staršem podpore bi se šola še vedno ne odprla za vse.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Za počitniško potovanje se pripravljajte že zdaj

Počitniška potovanja so že od nekaj zelo priljubljena pri dijakih. To je eden najboljših načinov, da spoznate svojo domovino, državo, v kateri živite, pa tudi druge narode in države. Na potovanju se nauči dijak v praksi govoriti tuje jezike, spozna življenje in navade ter miselnost drugih narodov, se seznanja s tujimi mesti, z zemljepisom, z zgodovino, si najde kup prijateljev različnih narodnosti — z marsikaterim bo morda ostal v prijateljski zvezi vse življenje —, nauči pa se tudi premagovati vsakovrstne težave ter prenašati napore, npr. s težkim nahrbtnikom ali telečnjakom na hrbtnu. Tako počitniška potovanja so velika doživetja in ostanejo nepozabna.

Toda potovanj ni dobro improvizirati. Pripravljati jih je treba dolgo časa. Zato se začnite že zdaj pripravljati na potovanja v prihodnjih počitnicah. Hranite denar v ta namen, preberite si kakšno informativno knjigo o deželi ali o mestih, kamor

želite potovati, če le morete, tudi kakšno leposlovno delo, ki opisuje življenje in ljudi v tistih krajih. Pozanimajte se tudi za zgodovino tistega naroda in se učite tamkajšnjega jezika, vsak dan vsaj pet besed. V sto dneh boste obvladali 500 besed, kar je osnova, da se boste lahko sporazumeli, ob pomoči majhnega slovarja, v tistem jeziku. Če pa si pridobite besedni zaklad 1000 besed, ste lahko prepričani, da boste znali po kratkem času v tisti deželi že kar tekoče, čeprav seveda ne še čisto pravilno, govoriti tisti jezik. To velja posebno za nemščino, angleščino in francoščino kot svetovne jezike.

Pripravljajte si opremo in se posvetujte s tistimi, ki imajo izkušnje. Ne jemljite preveč reči s seboj, da ne boste preobremenjeni. To vam lahko pokvari užitek potovanja. S seboj vzemite najpotrebnejše, a to ne pomeni, da morate potovati okrog umazani, v neopranem perilu, raztrgani in neobriti (če se sicer brijete in vam ni do brade). Fe.Mi.

Slovenski solidarnostni sklad

Uredništva zamejskih slovenskih časnikov Primorskega dnevnika, Novega lista, Gospodarstva in Dela ustanovljajo »Slovenski solidarnostni sklad« za pomoč tistim, ki bi zaradi vztrajnega uveljavljanja pravice do uporabe slovenščine v odnosih z organi in predstavniki oblasti, bili sodno ali administrativno preganjani in bi zaradi tega morali nositi tudi finančne žrtve. Sredstva iz tega sklada bodo dodeljevana namensko, v prvem konkretnem primeru pa za plačilo sodnih stroškov, ki jih je doslej imel in bi jih morebiti še imel prof. Samo Pahor ter za morebitni odkup zarubljenih mu Hlavatyjevih slik na dražbi.

S svojo pobudo želijo uredništva navedenih slovenskih zamejskih časnikov dati praktično obliko široki solidarnosti, ki jo je

slovenska zamejska javnost na razne načine pokazala ob nedavni krivični na še vedno veljavnem fašističnem zakonu temelječi, obsodbi prof. Sama Pahorja.

Prispevke za »Slovenski solidarnostni sklad« sprejemajo uredništva in uprave navedenih časnikov, ki bodo poskrbeli tudi za njih objavlanje. Zbrana sredstva bodo uredništva nakazovala na tekoči račun pri Tržaški kreditni banki v Trstu.

—o—

Zgornje poročilo ne potrebuje posebnega komentarja. Globoko smo prepričani, da se bo široka slovenska zamejska javnost odzvala pozivu in velikodušno prispevala v novoustanovljeni solidarnostni sklad. Njegovi pobudniki in ustanovitelji bodo seveda veseli tudi najmanjšega in najbolj skromnega denarnega prispevka, a bodo še bolj veseli in notranje zadoščeni, če se bo med našimi ljudmi s pomočjo tega sklada izpričala zavest skupnosti in utrdila enotnost, kadar gre za izbojevanje in zaščito pravic, ki so vsem skupne. Na ta način bodo tudi najbolj zgovorno dokazali svojo politično zrelost in zavrnilo zlobna natolcevanja naših nasprotnikov ter tudi samo vtis, da so prof. Samo Pahor in njemu podobni osamljeni in da predstavljajo izjeme v naši sredi.

(Uredništvo)

Prvi znesek v solidarnostni sklad je odstopil prof. Samo Pahor. Gre za vsoto 186.000 lir, ki so mu jo ob procesu darovali profesorji liceja France Prešeren v Trstu. S tem je tudi ukinil sklad, ki ga je najavil.

OBVESTILO ZGONIŠKE OBČINE

Z odlokom predsednika deželnega odbora št. 03799/Pres. z dne 5.11.1974, je bil odobren splošni regulacijski načrt občine Zgonik, ki ga je sprejel občinski svet s sklepom št. 24 z dne 24.5.1971.

Overovljen prepis odloka, skupaj z ostalimi ustreznimi akti, se nahaja v občinskih uradih in je na razpolago občinstvu.

TEČAJ ZA ZAROČENCE V BAZOVICI

Tečaj za zaročence in mlade zakonce, ki žive na Tržaškem, se prične v petek 24. t.m. ob 20.30 v Slomškovem domu v Bazovici.

Prvo predavanje bo imela gospa Majda Musesek iz Ljubljane: »Ljubezen večni problem človeka«.

KONCERT PRI SV. IVANU

V nedeljo 19. januarja bo ob 17. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu koncert mladinskega ansambla »TAIMS«. Občinstvo bo deležno tudi priložnostnih darov. Vljudno vabljeni!

ODOBRITEV I. VARIANTE K SPLOŠNEMU REGULACIJSKEMU NAČRTU OBČINE REPENTABOR

Z odlokom predsednika deželnega odbora št. 03798/preds. je bila odobrena I. varianta k splošnemu regulacijskemu načrtu občine Repentabor (Trst).

Avtentični izvod odloka bo z ustreznimi akti položen v občinskih uradih na prosti ogled.

Slovenska skupnost o šolski reformi

Na sedežu Slovenske Skupnosti se je dne 9. t.m. sestal novi Izvršni odbor stranke, ki so ga sestavljali odborniki: Aleš Lokar, Franc Mljač, Antek Terčon in Lojze Tul pod vodstvom tajnika Rafka Dolharja. Seji je prisostvoval tudi Zorko Harej, predsednik sveta stranke. Razpravljali so predvsem o notranji organizaciji stranke ter o nekate-

rih nujnih vprašanjih v zvezi s pooblaščenimi odredbami (delegiranimi dekreti) in novo šolsko reformo. Pri tem je bila poudarjena nujnost, da se spričo važnosti teh ukrepov za slovensko šolo, Slovenci v čim večjem številu in čim bolj enotno udeležimo sestankov in volitev v šolske svete.

Tajnik dr. Rafko Dolhar, je poročal Izvršnemu odboru o sestanku tajnikov strank leve sredine glede nekaterih perečih vprašanj javno-upravnega značaja.

Dne 10. t.m. se je na sedežu stranke sestala tudi posebna komisija, ki jo vodi dr. Lojze Tul, s predstavniki študentov slovenskih šol. V prisotnosti tajnika in nekaterih članov Izvršnega odbora in sveta so razpravljali o pooblaščenih odredbah in drugih vprašanjih v zvezi s šolsko reformo.

—o—

O B V E S T I L O

ZAČASNI ODBOR ZDRUŽENJA JUSARSKIH UPRAVIČENCEV OPČINE - BANE

Vabi člane na ustanovni občni zbor, ki bo v soboto 18. januarja 1975 ob 19. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

Dnevni red:

Začasni predsednik bo poročal o dosedanjem delu,

Volitve odbora,

Volitev nadzornega odbora

Razno.

Televizija kot didaktični pripomoček

Televizija je lahko zelo uspešen didaktični pripomoček in vnaša nedvomno zanimive novosti v dosedanjo metodo poučevanja. To je bil predmet tridnevnega srečanja šolnikov (od 7. do 9. t.m.) na sedežu fakultete za tuje jezike in literaturo v Vidmu. Pobudo za te študijske dneve je dala omenjena fakulteta tržaške univerze ter videmsko šolsko skrbništvo ob sodelovanju videmske pokrajinske uprave in tržaškega sedeža RAI-a.

Več kot 50 učiteljev in profesorjev šol vseh stopenj v glavnem iz videmske pokrajine, ki so že uvedli mali ekran med učne pripomočke, je poslušalo predavanja številnih docentov in izvedencev o poslanstvu, ki ga lahko ima televizija v sodovni pedagogiji, o socialnih in jezikovnih vplivih radia in televizije, o psihološko-socialnem vplivu javnih občil, med katerimi ima televizija po-

sebno mesto kot masovno obveščevalno sredstvo. Posebno učinkovite so TV-šolske oddaje za tuje jezike in izkazalo se je, da številne osnovne šole sledijo odajam tujih jezikov (angleščine, francoščine, nemščine) ter tako uvajajo dvojezičnost že na prvi stopnji šolske izobrazbe, saj je dognano, da se otrok od 4. do 8. leta starosti najlaže nauči tujega, živega jezika. Bilo je veliko teoretičnih razprav in v diskusijah, ki so sledile, veliko kritičnih pripomb, ne vedno utemeljenih, vsekakor pa so organizatorji dosegli cilj, ki so si ga zastavili, in sicer, da se sistematično organizira in razširi gledanje in poslušanje radijskih in televizijskih oddaj za šole, kakršne že obstajajo, in šole nato bo lahko konstruktivna in umestna kritika »potrošnikov« vplivala na ustvarjanje takih oddaj, ki bodo res ustrezale učno-vzgojnim načrtom.

Iz Goriške

Števerjan

Brez podlage

V nedeljo zjutraj so se vsi naši sosede razhujeni pogovarjali, da sta bila blizu obmejnega prehoda v Uklancih ustreljena od graničarjev dva tihotapca. Slučaj naj bi se bil zgodil kakih dvesto metrov od meje v soboto proti večeru. Nekateri vaščani so trdili, da so slišali strele iz brzostrelk. Baje so isti popoldan videli dve osebi, ki sta parkrat šli čez mejo. Svoje govorice so še potrjevali in za njimi tudi nekateri italijanski cariniki, da sta ustreljena tihotapca eden iz Ajbe, drugi pa menda iz Lokovca.

Italijanska televizija in drugi zlonameri informatorji so to vest še napihovali, kako nevarna je meja med obema državama in nikakor ne tako prijateljsko prehodna kot bi radi na drugi strani prikazali.

V torek pa se je že vsa zadeva pojasnila. Strelji v soboto popoldne so pokali iz lovskih pušk.

Tistih dveh mrtvih, razen morda kakega zajca, pa nikjer ni bilo. Tako sta na skupnem sestanku ugotovila načelnika italijanske in jugoslovanske obmejne policije v torek popoldne.

Ugotovila sta tudi, da je v soboto popoldne ustavila italijanska policija dva moška, ki sta prekoračila skrivaj jugoslovansko mejo, namenjena po njuni izjavi preko Italije v Francijo. Italijanski varnostni organi so oba izročili jugoslovanskim miličnikom.

OBČEKORISTNO DELO

Goriški gasilci so tudi v lanskem letu opravili z veliko požrtvovalnostjo in uspehom svoje poklicno delo v splošno korist.

Gozdnih požarov je bilo precej manj kot leto prej. Svojo pomoč pa so morali razen pri požarih nuditi tudi v drugih okoliščinah, pri prometnih nesrečah, pri poplavih v stanovanjih, pri iskanju utopljenec, prevozu ranjencev in bolnikov iz visokih nadstropij, odstranjevanju drevesnih debel s cest in podobno.

Za vse te posege so porabili 4577 ur naporenega dela.

VOLITVE V ŠOLAH

Zadnji teden se je zelo razvilo zanimanje staršev, učnega osebja, dijakov in raznih organizacij za bližnje volitve v šolske svete. Starši se zbirajo na šolah in razpravljajo ter tudi sestavljajo kandidatne liste za razredne, zavodske in okrožne svete.

Na osnovnih šolah bodo starši izbrali po enega zastopnika za vsak razred in nato še šest kandidatov za okrajni svet osnovnih šol.

Na splošno je prodrlo mnenje enotnega šolskega odbora in šolskega sindikata, naj bi se sestavile enotne liste, ki naj upoštevajo vse različne tokove in posamezne šole pri skupni sestavi kandidatnih seznamov. Na ta način bi se izognili brezplodnemu cepljenju v prid uspešnemu delovanju šolskih svetov v prid in za razvoj naših šol, brez kakih stranskih pritiskov.

GORIŠKI PEVCI V RIMU

Goriški mešani pevski zbor »Lojze Brautž« je pred dnevi nastopil v Rimu pod vodstvom prof. Stanislava Jericija.

Na vatikanskem radiu je pel slovenske božične pesmi, ki so jih posneli tudi na trak.

Boris Pahor

MINI DNEVNIK

idem, 22. novembra

Tokrat (Delo, 16.XI.74) se Jože Javoršek loteva Janeza Gradišnika, očita mu, da je na strani belogardistov, ker je napisal, da je bil pesnik Balantič na »napačni« strani. Ker je dal tisti »napačni« med narekovanja, Javoršek trdi, da »narekovej v tej obliki pomeni ... zanikanje tega, kar sicer beseda pomeni.« To pa ni res. Seveda je res, da narekovej lahko pomeni zanikanje, a lahko pomeni tudi dosti drugega. Recimo, če nočem rabiti šablonskih, oguljenih besed domobranci, beli, okupatorjevi hlapci, itd., lahko o kolaboracionistih rečem, da so bili na napačni strani in dam »napačni« med navednice. Zakaj? Čisto preprosto zato, da podčrtam, kako so bili dosti bolj napačni, kot pa beseda pomeni! In tako sem jaz razumel Gradišnika. In tako sem razumel njegovo pripombo, naj na pesnika, ki je zašel na napačno pot, zdaj brez potrebe ne zlivamo gnojnice. Gradišnikov zapis je bil samo želja po zmernosti. Zakaj hoče Javoršek Gradišnika narediti na pol domobrancia, ne vem, je pa tako pisanje klavrno, posebno če v isti sapi omenja celo Slovenski dom.

Naj na tem mestu pripomnim, da so me 1944, oddali gestapu slovenski ljudje, ki so bili v službi gestapa, zato nimam razloga, da bi bil na Gradišnikovi strani, ko bi ta res pisal to, kar mu Javoršek očita.

Upam, da bo napočil trenutek, ko se bo Javoršek streznil; vsekakor pa mislim, da bi bilo prav, ko bi slovenski pisatelji ustanovili častno razsodišče, ki bi na nevtralnem ozemlju sproti razčistilo vprašanja pisateljske etike. Zakaj če na primer Javoršek piše o Edvardu Kocbeku tako barabsko, kot da gre za izvržek, slovenski PEN klub pa ne samo ne more v Delu objaviti zahteve o bolj spodobnem pisanju o enem izmed njegovih uglednih članov, potem se vsak pogovor o lojalni publicistiki neha.

24. novembra

Mogoče pride v Livorno tudi Lojze Rebula. Tako bi se seminarja udeležili z dostojnim predstavništvom. Prof. Samo Pahor bo imel referat o Slovenčih v italijanski republiki.

26. novembra

Z Živko sva pejlala kakije Brenkovim, a nisva našla nikogar doma. Kratak postanek pri Matičetovih. Milko bo ostal v Livornu kak dan več, da bo lahko sledil tudi drugim referatom.

27. novembra

Še enkrat sem vzel v roke list z Javorškovim dnevnikom. Na isti strani je tudi prispevek Mladena Oljače. Kakšen razloček med dvema pisateljima. Oljača navaja besede modrosti: »Nikar kot umetnik ne delaj kompromisov z dnevno politiko!«

Ko bi Jože Javoršek mogel biti zvest ti modrosti. A vse kaže, da je zašel na tako pogubno barje, da se bo težko rešil iz blata, ki ga požrešno srka vase.

Nekoč sem v zapisu o Javorškovi knjigi Okus sveta imenoval vil'onovsko tisto ozračje, ki ga je Javoršek imel rad. In dodal sem: »Nič nimam proti takemu ozračju, ker je naša književnost res vse preveč 'pridna'.«

Vendar sem mislil na villonovstvo, ki ga posveti umetnikova čarobna palica, njegova čudežna sila, ki poplemeniti tudi zavrženo in propalo. Zdaj pa je pisatelj, ki je bil v Okusu sveta tako slovensko zdrav, da nas je odreševal bolezni, začel stresati kužne klice na vse brez razločka. Tako se mi zdi, kakor da bi se čez noč zavedel, da se je okužil

pa se za to hoče maščevati nad vsem slovenskim svetom.

To, da se drži suženjske kmečke tradicije zvestobe cesarju (naj je ta Franc Jožef ali kralj Aleksander ali kdo drug), sem v začetku imel za taktično potezo. Počasi pa sem spoznal, da izvira nerazodno bruhanje pravzaprav predvsem iz upora proti ujetosti, v kateri se je znašel zavoljo zvestobe temu, kar je cesarjevo. Zato Javoršek nadvse lepo piše, ko govori o neslovenskih stvareh in svetu, zapade pa v besnost takoj, ko se zave, kako je sklonil vrat, da mu je cesar lahko dal peto na glavo.

Tedaj piše kot v transu, kot medium.

Škoda te je, Jože!

28. novembra

Rebula ne pride v Livorno. Da se ne počuti dobro. Žal mi je. To toliko bo'j, ker bi spoznal nekaj odličnih predavateljev. Bernardija na primer. Pa prof. Minuta, ki bo prikazal zgodovino naselitve Grkov v Kalabriji. Magna Graecia, ki še živi, čeprav se obupno izmika roki usode. Tudi Sanna, profesor na univerzi v Cagliari, je potrdil svojo udeležbo. Sardinski jezik in kultura, ki pri nas o njima ničesar ne vemo!

A lahko bi izbral izmed dvanajstih sebi najbolj primerne. Pa še sam bi nastopil.

30. november

V vlaku berem današnji *Giorno*. Na 5. strani ima reportažo o Valdežanih v Kalabriji. Zelo kulturno in prizadeto pisanje. O teh nesrečnih ljudeh, ki jih je inkvizicija klala kakor ovce, bo v Livornu predaval prijatelj Coisson iz Firenz, ki je sam Valdežan. V XVI. stoletju so pred preganjanjem zbežali s piemontskih hribov na jug. A tudi tam so jih na stotine pobesili ali pa obglavili.

Valdo. Zamislil si je ljudsko cerkev brez duhovnikov. Pred protestantizmom, skoraj obenem z Albizani je Valdo zbral svoje »ubožce«. Kako so skozi stoletja preživeli pokole, sem opisal v svojem dnevniku iz leta 1973. Zgodovina mučenikov.

Zdaj stare ženice v kraju Guardia v Kalabriji same v samotni cerkvi molijo v stari okcitanščini (provansalsščini).

Po štirih stoletjih!

Livorno, 1. decembra

Pol staro in pol moderno mesto. Stari del je prepreden z zanimivimi kandi, ki so usmerjeni proti morju. Čolni pridejo v samo srce mesta, tako da so v vodi in hkrati na varnem, kot da so na kopnem. Močno pa zaudarja, da se zbojim, kako se mi bo obnašal želodec.

Hotelu je ime Giappone, je v modernem delu.

Zvečer na postaji pričakujem Tava Burattija. Da si krajšam čas, prepisujem naslove iz obrabljene v novo zapisnico. Čakalnico prvega razreda popravljajo, v čakalnici drugega razreda je ozračje dušljivo, da se rajši odpravim na hodnik. Telefoniral bi v Trst, a v avtomatih ni več žetonov.

Livorno, 2. decembra

Zjutraj so prišli slovenski »predstavniki«: dva profesorja iz Trsta, eden iz Gorice. Profesor Samo Pahor je bil četrti, a on je tukaj kot predavatelj.

Sa vi je prvi in točen. Njegov prikaz (panorama o etnično-jezikovnih skupnosti v italijanski republiki) je izčrpen. Precej je obdelal tudi pravni del vprašanja, ki si ga je izbral za svoj referat Tavo Buratti. A ta je potem improvizira in osvetlil položaj drugorodcev v Italiji na podlagi listin, ki jih ima v arhivu naše združenje za zaščito ogroženih jezi-

(Dalje na 7. strani)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova knjiga Rafka Dolharja

Nova Dolharjeva knjiga je drobna, šteje le nekaj nad 80 strani, kar pa ji ni v škodo, saj je znal avtor strniti svoja nova gorska doživetja v zgoščeno, jedrnato obliko. Kljub temu bi si ponekod želeli malo večje sproščenosti v slogu, nekoliko dialoga, nekoliko več meditacije, predvsem pa malo več pogledov tudi na ljudi, ki stalno živijo v okrilju gora ali ob njihovem vzhodu, to je, za tamkajšnje kmečko in drugo prebivalstvo. Mislim, da bi Dolharjeve knjige o gorskih doživetjih veliko pridobile, če bi nam prikazale tudi to in bi opisal svoja srečanja in neizogibne pogovore z gorskimi kmeti, pastirji, planšarji in planšaricami, hotelirji in tako dalje. Ne glede na to pa nam veje iz poglavij njegove knjige naproti prikupen dih gorniškega življenja, duh gora in športnih doživetij v njih, nekoliko pustolovska, vedra atmosfera alpinističnega sveta, kjer ne gre toliko za rezultate vzponov in smučarskih podvigov, ampak za doživetje gorske narave in za uživanje njene lepote in samote. Mislim, da Dolhar v današnji slovenski alpinistični literaturi nima mnogo enakih, kar zadeva opise takih doživetij in užitek. Ves čas čutimo, kako Dolhar ljubi gorsko naravo, kako je navezan nanjo, in tudi, kako je domač z njo. V njem ni strahu ali pomišljanja pred vzponi na zasnežene velikane, nasprotno, veseli se srečanja z njimi, z veseljem pričakuje trenutka, ko jim bo stopil na vrh. Zato v njegovih spisih tudi ne najdemo kakih dramatičnih, umetno oziroma zgolj literarno zaostrenih situacij; pripovedovanje teče umerjeno, vedro, kramlja-joče, kot sem že omenil, kar prijetno vpliva na bravca.

Tu pa tam naletimo v knjigi tudi na odlomke, ki nam dajo misliti in ki nam, podobno kakor pogled skozi špranjo v oblakih, kadar gledamo s kakega gorskega vrha v nizino, pokažejo kak problem sodobnega življenja, posebno še slovenskega. Le žal, da je takih špranj premalo, ker se je hotel avtor, kot kaže, osredotočiti predvsem na gorniško problematiko samo. K temu je še dodati, da je knjiga napisana v odličnem jeziku. Poseben užitek so za bralce, ki imajo čut za take jezikovne fineše, lepi in pristni slovenski gorniški izrazi. Žal pa avtor sko-

ro dosledno uporablja izraz planine za gore, kajti beseda planine pomeni v slovenščini čisto določen pojem, namreč planšarske planine, to je gorske planote, kjer se poleti pase živina — tudi beseda sama, planina, pride od izraza plano, to je ravno, in je čisto v nasprotju z besedo gora. Izraz planine namesto gore in planinstvo namesto gornišstvo smo prevzeli Slovenci pred časom čisto po nepotrebnem od Hrvatov oziroma Srbov, kar je tem bolj čudno, ker je bilo in je še danes gornišstvo, to je alpinizem, neprimerljivo bolj razvito na Slovenskem kot na Hrvaškem ali v Srbiji.

Seveda so to le majhne lepotne napake v tej knjigi. Na splošno pa moramo biti te nove Dolharjeve knjige veseli kot sončnega žarka, ki prodre nad našo vsakdanjostjo.

fj

Cesarjeva razstava v Tržaški knjigarni

V Tržaški knjigarni je razstavil slikar Cesar nekaj pokrajin, nekaj slik s cvetjem in sadjem, portret in avtoportret, pajaca in še kaj. Kot vedno, nas takoj osvojijo njegove barve, tople, žive in harmonične, posebne v pokrajinah, ki so mu, kot se zdi, tudi najbolj pri srcu in so nedvomno tista plat njegovega slikarstva, ki je najbolj tipična zanj: to so pokrajine z valovitimi, pisanimi niivami, pobočji, travniki in gozdovi, tako zelo slovenske. V manjših pokrajinah, ki vise

zraven slik cvetja in sadja, pa je nekaj simbolnega, skoraj alegoričnega.

Določen simbolni pomen je skušal izraziti Cesar tudi v pajacu, v njegovem žalostnem obrazu v nasprotju s kostumom, in v avtoportretu.

—o—

KOBLARJA NI VEČ

Z žalostjo smo zvedeli iz ljubljanskih listov, da je umrl France Koblar, velik literarni zgodovinar, velik gentleman in velik Slovenec. Vedeli smo, da je že močno v letih, s knjige, ki jih je on uredil za tisk tako skrbno in z ljubeznijo, kot je znal le on, so nam dokazovale, da je še močan in delaven. Zato nas je presenetila njegova smrt.

Bil je eden tistih mož, ki so pomagali vzgojiti generacijo, ki je leta 1941 brez strahu sprejela boj z nacizmom in fašizmom, kakor se je bilo že prej odločno angažirala v boju za duhovno preroditev slovenstva in katolištva na Slovenskem. O tem je predaval v SKAD »Zarji« in na Bohinjskih tednih. Mladi so ga imeli radi in so ga spoštovali kakor malokoga.

Družini naše iskreno sožalje.

IZŠLA JE 4. ŠTEVILKA »PASTIRČKA«

Te dni je izšla četrta številka »Pastirčka«. V njej sodelujejo Zora Saksida, Vladimir Kos, Ljuba Šorli, Zorko Harej (z notami za njeno pesem »Prevarani vrabček«), Ivo Jevnikar, Tomaž Simčič in drugi. Veliko je otroških pisem.

FILMSKI VEČER V SKK

V soboto 11. t.m. so v prostorih SKK vrteli film »Zakonci drugega leta«. Udeležba je bila velika, čeprav se je filmska predstava nekoliko zavlekla. Zgodba se odvija v drugem letu francoske revolucije in nam prikaže razne pripetljaje dveh zakoncev.

Sledil je ples, katerega se je udeležilo veliko članov kluba.

18. januarja bo v prostorih SKK okrogla miza na temo »Verouk v šoli«. Debatu bosta vodila Tone Bedenčič (duhovni asistent za tržaško mladino) in g. éupančič (kaplan v Barkovljah). Diskusije se bo udeležila tudi sestra Curk, ki poučuje verouk v šoli. Vabljeni vsi!

Lepo uspel koncert božičnih pesmi v ljubljanski župni cerkvi sv. Petra

V nedeljo 12. januarja letos je bil v ljubljanski župni cerkvi sv. Petra zelo uspel koncert božičnih pesmi v organizaciji Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Koncertu, pri katerem so sodelovali mešani zbor, moški zbor »Fantje izpod Grmade« ter otroški zbor proseške srednje šole »Fran Levstik«, je prisostvovalo polno ljudi, ki so vsako pesem nagradili s toplim aplavzom. Posebno ganljivo je bilo, ko so ljudje na koncu koncerta poprijeli drugo in tretjo kitico pesmi »Sveta noč« in peli skupaj s tržaškimi pevci. Melodija večno lepe pesmi je odmevala v srcih okrog 600 ljudi, ko so zapuščali župno cerkev sv. Petra.

Omenimo naj, da je na začetku pozdravil tržaške pevce župnik Miha Golob, ki je omenil zvestobo zamejskih Slovencev do narodne in cerkvene pesmi, kar je prišlo še posebej do izraza v težkih časih fašizma, ko je cerkvena pesem dobila edino zatočišče pravzaprav v cerkvi. Zbore je ljudem predstavil predsednik Zveze dr. Harej, posamezne pesmi povezoval Danilo Perrot. Prisotne je pozdravil tudi vikar Škerl. Zbore so vodili: dr. Mamolo, M. Bizjakova ter Ivo Kralj. Izbira božičnih pesmi je bila zelo posrečena, ker so bili na sporedu poleg že znanih motivov tudi nove moderne pesmi.

Sodobno kmetijstvo | Zakon o prodaji kmetijskih pridelkov na drobno daje večje možnosti tudi kmečkemu vinogradništvu

Kraški svet, ki omejuje vinogradniško proizvodnjo le na majhen del površin, razdrobljenost le-teh, majhnost kmetij, urbanizacije itd. močno zmanjšujejo možnosti po sodobnem razvoju te pomembne kmetijske panoge. Trenutno je le malo vinogradniških površin na tržaškem krasu mogoče vključiti med specializirane vinogradniške površine. Tudi obnovljeni vinogradi ne zagotavljajo vedno gospodarnosti, ker ni obnova nikoli dovolj korenita. Korenita bi bila, ko bi se več vinogradnikov odločilo, da večjo površino skupno obnovi in nato skupno obdeluje in da tudi skupno predeluje grozdje v vino.

Skoraj nemogoče je pričakovati, da se bo stanje izboljšalo, kajti urbanizacija, zlasti razdelitev ozemlja s strani regulacijskih načrtov v razna področja, s temu primerno vrednostjo zemljišč, preprečuje možnost skupne obnove in skupnih naslovov na večjih površinah, ki bi občutno pocenile proizvodnjo. Vsak zato dela po svoje. Toda kljub neurejenosti vinogradniške površine bi določene izboljšave vendar bilo mogoče doseči. Posamezni kmetovalci bi morali težiti po tem, da svoja zemljišča, ki so skupaj, obnovijo po določeni zamisli oziroma načrtu, da bodo izkoristili prostor. Mogoče bodo nato tudi pregovorili sosedo, da bo tudi on tako ravnal. To bi bil pot, da se vsaj delno nato poenoti delo v vinogradu, škropljenje, okopavanje, trgatve, izbiro sort itd.

Kljub temu, da je vloženi kapital pri vinogradništvu visok in se počasi obrestuje (relativno dragi nasadi, dragi skladiščni oz. kletarski prostori), pa javni denarni prispevki občutno prispevajo k temu, da se investicije v vinogradništvo splačajo. Povrh so kupci v naših krajih pripravljeni visoko plačati vino, če je le pristno in pri tem niti dosti

ne gledajo na kakovost. Ravno to je najbolj boleča točka našega vinogradništva. Če je res, da so možnosti nastajanja sodobnih vinogradniških površin na tržaškem Krasu zelo majhne, ni pa na drugi strani res, da je treba kletariti tako kot pred sto leti in kar je hujše, s stalnim nihanjem kakovosti vina. To je res hud problem, za katerega pa ni pravega opravičila. Prav gotovo bi z večjo prizadevnostjo, s posvetovanjem s strokovnjaki, s samoizobraževanjem t.j. z branjem in študiranjem strokovne literature, lahko veliko naredili. Z dosego končnega pridelka, ki je leto za letom približno enake kakovosti, bi lahko naredili še nadaljnji korak k zboljšanju svojega položaja. Danes je namreč na razpolago kmetovalcev in torej tudi vinogradnikov zakon, ki omogoča prodajo na drobno. Koliko je kmetovalcev, ki zaradi utesjenosti in majhne družine ne morejo svojega vina točiti v osmicah, kjer je zaslužek najboljši. Lahko bi pa opozorili kupce z oglasom v časopisju ali pa s tablico pred hišo ali celo na kaki važni cesti, da je pri njih mogoče kupiti vino in pa druge kmetijske pridelke. Zato pa morajo imeti občinsko dovoljenje, ki jim ga po zakonu števil. 59 iz leta 1963 mora župan izdati v teku 14 dni. O tej možnosti smo pisali tudi v našem listu, o tem je bil objavljen poseben članek tudi v Primorskem dnevniku, o tem prireja predavanja krajevno kmetijsko nadzorništvo. Prodaja kmetijskih pridelkov na drobno omogoča kmetovalcu boljši zaslužek, na ta način lahko res dela za tržišče, kajti razen vina lahko proda kupcem še druge kmetijske pridelke. Tisti, ki hoče svoje pridelke stalno prodajati, mora pa imeti ustrezno dovoljenje, katerega pa ni težko dobiti. Izboljšanje kletarjenja je pa predpogoj, da se čim več naših kmetijskih obratov, zlasti tistih, ki ni-

majo možnosti prodajati svojega vina prek osmic, posluži te možnosti.

Zakaj je potrebno bolj smotrno gospodarjenje v kmečkem vinogradništvu? Iz enostavnega razloga, ker je vinski pridelek v naših krajih tisti pridelek, ki kupca najbolj privlači. Če želi kdo pri tem izkoristiti priložnost za prodajo še ostalih doma pridelanih pridelkov in proizvodov, si bo naredil sam sebi slabo uslugo, če ne bo imel vina, ki je v različnih letnih časih enake kakovosti. S slabim vinom ne bo mogel kupca navezati nase. Izguba bo zato dvojna.

—o—

KAKO IN ZAKAJ SE TESNEJE POVEZATI
(Nadaljevanje s 1. strani)

drugim bi bil že čas, da si ustvarimo skupno nepolitično narodnoobrambno organizacijo, da začnemo bolj masovno akcijo za zaščito našega Krasa, da skušamo rešiti ostanke naše starodavne ljudske kulture od arhitekture do folklorne, kolikor je lahko še funkcionalna, da saniramo naš tisk, ki hira zaradi pomanjkanja naročnikov in bravcev, in predvsem tudi, da si ustvarimo z združnimi oblikami močnejšo gospodarsko hrbtnico.

—o—

Delavke v neki tekstilni tovarni v Leicesteru v severni Angliji so odklonile povišanje plače za 5000 lir tedensko, kot jim je ponudilo podjetje, rekoč da naj bi bili njihovi prejemki za eno leto »zamrznjeni«, da bi tako pomagale rešiti državo iz inflacije in pripomogle k večji zaposlitvi. Sindikalni funkcionarji jih zaradi tega hudo grajajo.

Britanski profesorji so te dni na občnem zboru svojega sindikata zahtevali večjo zaščito pred nasilnimi dijaki v šolah. Dogajajo se fizični napadi nanje.

—o—

BERITE »ZALIV«!

Mladi, berite revijo »Zaliv«, katere 48-49 št. je izšla pred kratkim in jo je dobiti v Tržaški knjigarni. Prihodnjič jo bomo ocenili.

MINI DNEVNIK

(Nadaljevanje s 5. strani)

kov in kultur. Pridobil si je simpatije poslušalcev. Njegovo znanje, njegova logika, njegov temperament zmeraj prepričata avditorij.

Ker je predsednik tečaja prof. Piromalli ob odprtju omenil mene kot poznavalca etničnih skupnosti v Italiji, sem, preden je Buratti začel govoriti, razložil, da sem samo pobudnik tega seminarja, da pa v Italiji ni človeka, ki bi tako poznal etnične skupnosti, kakor jih pozna Buratti; saj me je bilo sem dodal, nekoč sram, ko sem ugotovil, da ve Buratti o Beneški Sloveniji več kot jaz.

Pri diskusiji so nekateri spraševali, kaj mislimo doseči, ko pa je sodobna družba usmerjena k poenotenju itd. Tavo je poudaril, da moramo izbirati med glagolom *essere* in *avere* (biti ali imeti), najpoprej se moramo odločiti za *biti*, za svojo identiteto, potem pride vse drugo.

Ulderico Bernardi, Sociolog. Njegovo predavanje je bilo tako, kot sem si ga že dolgo želel. Strukturalističen slovar s sociološko podlago. Fiziološka mehanizirane družbe. Uničenje individua. Standardizirani tip potrošnika, ki je ločen od matice, to je od izročila. Izročilo pa ni samo folklor! Izročilo

je zgodovinski curriculum, ki je skozi stoletja ustvaril neko identiteto. Napad na sveto, to se pravi na to, kar je človekovo notranje bogastvo. Tudi za marksista je človekova izpraznitev minus.

To predavanje bom izčrpnjeje obdelal kdaj pozneje. Upam, da bomo referate mogli natisniti!

Bernardiju je sledil prof. Minuto. Grk, ki do ga leta žrtvuje ves svoj čas za rešitev propadajoče grške skupnosti v Kalabriji. Tokrat je prinesel velik, trebušast kovček knjig in slovarjev, da dokaže arhaično častitljivost rodnega občestva. Visok, temnolas in rahlo temnopolt. Skromen in obziren. Poslušalci (petdeset profesorjev iz cele Italije) so ga na koncu nagradili z navdušenim in ganjenim ploskanjem.

Prof. Piromalliju sem v odmoru rekel, da bi bilo potrebno posvetiti poseben seminar samo južnoitalijanskim Grkom. »Isto sem tudi jaz mislil med predavanjem prof. Minuta,« je odgovoril.

Vse kaže, da ta seminar ne bo zadnji.

Livor, 3.12. zvečer

Z Ulderikom sva od devetnajste ure do polenajste hodila po livornskih ulicah in obravnavala vpra-

šanje slovenstva iz zgodovinske perspektive. Želel je, da mu razložim potek našega razvoja na Primorskem, posebno v Trstu. Posebno ga je zanimalo, zakaj so imeli Italijani v Trstu Itala Sveva in Sabo, medtem ko Slovenci se niso tako vidno uveljavili. Ekonomsko-sociološki razlogi? Moral sem začeti s Trubarjem, da sem prikaza! vlogo Trsta v slovenski zgodovini. Govoril sem o Svetokriškem, o slovenskem gledališču v devetnajstem stoletju. Naša kultura je bila ljudska v polnem pomenu besede, nismo čakali na marksizem, da kulturo približa (teoretično) preprostim ljudem. Seveda je meščanski sloj v Trstu bil pretežno italijanski, zato je Schmitz postal Svevo. Naša kultura se je v Trstu rešila dvojnega kolonializma (nemškega - državnega in italijanskega - mestnega) komaj po drugi svetovni vojski.

Zelo je Ulderica zanimal značaj slovenskega človeka. Ves čas mi je oporekal, ko sem trdil, da imamo neko prirojeno hlapčevsko nagnjenje. Po zmagoviti vojski proti hitlerizmu smo pravi slabiči ob ravnanju Avstrije z našimi rojaki. Ugovarjal je, kot to delajo naši vneti narodnjaki, poudarjajoč posledice stoletnega podložništva. Ko sva se malo pred polnočjo pustila, mi je še za slovo oporekal: »Vaš narod je čudovit!«

(Dalje prihodnjič)

Dekle z zaprtimi očmi

4

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

Miniaturo, ki smo jo tokrat izbrali za našo rubriko, je tako prežeta z romantičnim pojmovanjem kombinacije, da bi se težko pojavila v enem od sodobnih turnirjev, kjer prevladuje (izjema je seveda Talj) hladna pozicijska, ponekod že utrujajoča, lepota.

Viri skopo poročajo o času in kraju: 1892. leta v Zugsidi (v današnji sovjetski republiki Georgiji). Naj z domišljijo izpolnimo vrzeli kronike?

Bogat Anglež (kaj pa drugega?) Bitcham si po dalšem potepanju po Bližnjem vzhodu, kjer je izkopal več krilatih bikov, omislil ogled bajeslovne Kolhide, domovine zlatega runa in čarovnice Medeje. Po sledovih Jazona in Argonavtov dospe v Zugsido, kjer je gost princa Dadiana, lokalnega despota in vnetega šahista. Na verandi, obdani vsepovsod od vinogradov, je ekspedicija Argonavtov kmalu pozabljena. Vname se nekrvava, a zato ni manj neizprosna bitka na 64 poljih.

DADIJAN - BITCHAM

Obramba dveh skakačev

1. e4 e5, 2. Sf3 Sc6, 3. Lc4 Sf6, 4. d4 ed4!, 5. 0-0 Se4!, 6. Te1 d5, 7. Ld5: Dd5, 8. Sc3 Dc4.

Moderna teorija priporoča umik 8. .. Da5. Z igrano potezo bi črni rad ohranil kmeta (skakača mora seveda vrniti), politika, ki se bo kmalu izkazala za zmotno.

9. Te4:+ Le6, 10. Lg5 (prepreči 10. .. Td8 in pripravljaja 11. Sd4:) Lc5, 11. Sd2 Da6, 12. Sb3 Lb6, 13. Sd5 h6, 14. Sc5 Db5 (seveda ne 14. .. Lc5: zaradi 15. Sc7: šah-šeh), 15. Te6:+ Kf8.

Na 15. .. fe6: bi sledil enostavno mat po 16. Dh5+ Kf8, 17. Se6:+ Kg8, 18. Sf6+ gf6:, 19. Dg6 mat.

16. Sd7+ Kg8, 17. Dg4 h5.

Na 17. .. Dd5: bi seveda sledilo 18. Sf6+ (šah-šeh) gf6: 19. Lh6:+ itd. Pa tudi 17. .. fe6: ni nič boljša: 18. De6:+ Kh 7, 19. Df5+ Kg8, 20. S5e7+ in spet je črna dama izgubljena. In končno sledi na 17. .. hg5: 18. Dg5: fe:, in spet je črna dama izgubljena. In končno sledi na 17. .. hg5: 18. Dg5: fe6:, 19. Se7+ itd. Varianta, ki jo je izbral črni; pa je najlepša!

18. S5f6+ gf6:, 19. Lh6+ hg4:, 20. Sf6 mat.

Vljudno prosimo,

da bi poravnali naročnino, bodisi po položnici bodisi v upravi, vsak dan od 9. do 12. ure, razen ob ponedeljkih in sobotah.

»Dovolite, gospodična?«
»O, gospod župnik!...«
Župnik stopi k telefonu in takoj je videti, da ga obvestilo zelo zanima.

Gospodična de Cressy sliši samo pol pogovora, ki pušča odprto vsako možnost, da si spolni drugo polovico.

»Ravno prav prihajate... kot marec v postu! Imam nekaj za vas!...«

»...«

»Mogoče takoj.«

»...«

»Kdo ve? ... Sinja ptica!...«

»...«

»O, imeli boste odgovor še pred večerom.«

»...«

»Na vsak način ne nastavite nobene, preden ne odgovorim!... Obljuba drži?«

»...«

»Jaz se zanesem! Priporočam se vsej sveti družini.«

»...«

»Recimo bodoči sveti družini.«

Ko se je župnik vrnil k mizi, se je zdel zelo zadovoljen, a tudi nekoliko v zadregi.

Tokrat pogleda gospodično de Cressy z očmi, ki hočejo vedeti še več, kot mu je bilo razodelo prejšnje spraševanje.

»Gospodična, ali ste močna žena?«

»Upam, vsaj voljo imam, da postanem.«

»Ali bi hoteli vzeti življenje tako, kot so ga pojмили nekdanji vaši predniki, ki so v XVII. stoletju večkrat vtaknili svoj grb v žep in se šli čisto prozaično učiti kakega rokodelstva, da bi si tako služili kruh. In potem ko so ta grb spet pozlatili, so ga spet izvlekli in so si s tem pridobili pravico, biti nanj dvakrat ponosni.«

»Naprej, gospod župnik.«

»Ali če imate rajši drugo prisposodbo? Ali ste sposobna, da vzamete življenje po ameriško? Človek zapre oči in se spusti pod vodo; napravi res da neprijetno krivuljo, toda potem se pomoli ven dalje in višje. V bistvu je to isto...«

Dekle poslušala ta splošni uvod in čaka točneješega pojasnila.

A župnik se očitno obotavlja s pojasnilom. Ker pa je ura resna, nevarnost neizmerna, se le odloči:

»Stvar je namreč tale: Neki moj prijatelj, nov bogataš, a pošten človek dobrega

srca, tovarnar usnja v Gobelinski četrti, mi je pravkar telefoniral — on je namreč ta hip govoril z menoj — in mi je dejal točno tole: »Moja žena išče mlado sobarico za 300 frankov mesečno, dobro rejeno, dobro oblečeno, skoraj nič dela...«

Sledil je molk. Deklica je povešala glavo kakor pred burjo. Župnik je nadaljeval:

»To je služba — morebiti po božji previdnosti — to je edina služba, ki vam po morem danes, in sicer začasno, ponuditi...«

»Sobarica!«

»Nobeno delo ni sramotno!«

»Sobarica!... Moja mati je imela dve!«

»Položaj je bolj jasan, bolj določen in lažji kot pa mesto guvernante ali učiteljice. Učiteljici dajeja 150 frankov na mesec; in kolikokrat se nahaja med kladivom in nakovalom..., med kuhinjo in družino, včasih jo najamejo celo samo za hrano in stanovanje!«

»Sobarica,« ponavlja Rozalina de Cressy. »Ne, resnično ne morem! Ne čutim v sebi poguma za to!«

»Pazite dobro, dete moje drago, danes razpolagam s to službo. Jutri ne več. Tu v Parizu se bližamo slabi dobi v letu z ozirom na to, da ljudje že začenjajo odhajati na počitnice... Prav hitro bodo postali farani redki.«

»Ne morem!...«

Dekletu se napolnijo oči s solzami...

»Ne bom mogla nikdar... Oh, uboga moja mamica!... In moj oče!... Pa moj brat!...«

Duhovnik se nameni, po nujnosti krut, da gre do konca:

»Eno neprijetno vprašanje, a tu istotako neobhodno potrebno: koliko imate, gospodična, v svoji denarnici, ali jasneje, koliko denarja vam je še ostalo!«

Rozalina odpre lepo ročno torbico — zadnji ostanek preteklosti —, potegne ven denarnico in jo pomoli gospodu župniku:

»V nji je vse, kar mi je ostalo.«

(Dalje prihodnjič)

—o—

Prebivalstvo Združenih držav narašča zdaj zelo počasi, manj kot en odstotek na leto in zdi se, da se bo naravnost prirast sploh ustavil in se bo število prebivalstva ustalilo. Podoben pojav je opaziti v Sovjetski zvezi.

Italija ima zdaj 55 milijonov prebivalcev. V Zahodni Evropi je na drugem mestu, za Nemčijo, o pred Francijo in Anglijo.

Poljski časnikar Jan Palkiewicz je odplul iz Dakarja proti Braziliji na starem rešilnem čolnu, dolgem pet in pol metra, ki ga je kupil v Spezii. Opremil ga je s kvadratnim jadrom. Računa, da bo preplul južni Atlantik v kakih 40 dneh.

V Ameriki je prišel v modo med mladimi nov ples, imenovan »kung fu«, ki posnema bliskovite in divje kretnje kitajske rokoborbe, znane iz kičastih filmov iz Hong-konga.

20-letno angleško dekle Anne Mac Donald v Yorkshiru je postala poklicna tekmovalna jahalka. Zato je morala štiri leta opravljati delo konjarskega pomočnika v konjušnici.

pohištvo

KOZMAN

VABIMO cenjene odjemalce naj obiščejo **NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM** v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov z **n a n e TOVARNE M E B L O** (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki koti itd.) in velik izbor kuhinj Podjetja CUMINI.